

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: David Tomáš Míka

Název práce: Hraní videoher jako komponenta a faktor utvářející identitu

Autor posudku: Mgr. Jakub Mlynář, Ph.D.

Návrh klasifikace práce: velmi dobře

Základní charakteristika práce.

Předložená BP se zaměřuje na retrospektivní posouzení vlivu hraní počítačových her na osobní identitu na základě 14 narativních rozhovorů s hráčky a hráči počítačových her vedených prostřednictvím videokonferenčního software. Snaží se zjistit, „zdali vůbec hraní videoher má vliv na identitu a jestli ano, tak jak se tento vliv projevuje“ (s. 26), konkrétně zodpovědět tři výzkumné otázky: „1) Ověřit, jestli a jak hraní ovlivňuje změnu identity v průběhu času. 2) Jestli se toto (ovlivnění identity) liší u různých typů hráčů. 3) Jestli na toto má vliv videoherní žánr, kterému se hráč věnuje.“ (s. 12) Rozhovory jsou analyzovány pomocí ekletické metodologie, přičemž se diplomant zejména zaměřuje na „subjektivní vnímání reality“ zohledňující, jak „unikátně daná osoba přijímá okolní svět (a jaký vliv na tom má jeho/její herní zkušenost)“ (s. 24–25). Autor dospívá k závěru, že největší vliv na identitu mají důvody, které ke hraní her vedou – na jedné straně pak mohou být více zohledňovány sociální faktory, na druhé straně faktory související s osobním rozvojem. Podle vlastních slov přináší jeho přístup hlubší porozumění některým tématům, které se v existující literatuře o „hráčské identitě“ objevují jen málo nebo vůbec. Zajímavým poznatkem je zjištění o hraní her jako pojítku mezi generacemi. Autor poukazuje na to, že „hráči od svého Já hraním pouze neutíkají (jak se uvažovalo dříve), ale naopak své Já také hledají nebo potvrzují“ (s. 54–55); upozorňuje též na potenciál srovnání moderních médií s ohledem na jejich dopad na identitu recipientů.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Záměr a cíl jsou jasně zformulovány úvodem, stejně tak výzkumné otázky. Závěry jim odpovídají.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Celá práce je v neobvyklé míře sebereflexivní, což asi nejvýrazněji vystupuje právě v metodologické části – autor je tu neustále přítomen nejen jazykově (v první osobě singuláru), ale i jako hlavní postava „vyprávění“. Metodologická část je tak spíše dokumentem autorovy snahy nalézt a vytvořit metodu, která by odpovídala jeho výzkumným záměrům, nežli – jak bývá obvyklé – zdánlivě nezaujatým popisem ustálených metodologických postupů sociologické disciplíny. Autor prokázal obeznámenost s (některými) metodologickými principy kvalitativního výzkumu, ale většinu z nich uchopil neotřele a po svém. Metoda je proto nicméně vyložena podrobněji, než je v bakalářských pracích běžné. S ohledem na to, že metoda byla doslova „ušita na míru“ pro konkrétní probíhající výzkum, nelze její adekvátnost posoudit *a priori*, ale pouze ověřením v empirické praxi. V tomto směru se podle získaných výsledků zdá, že metoda je adekvátní, neboť autorovi umožnila dosáhnout relevantních odpovědí na jeho výzkumné otázky.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Ano, text práce je konzistentní, jednotlivé části jsou vyvážené a dostatečně propojené.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Struktura práce je přehledná a logická, ačkoliv některé její aspekty jsou nezvyklé, například zařazení „teoretického“ pojednání o identitě (kap. 6) až za metodologickou část. Teoretická a empirická část se zde vzájemně prostupují více, než tomu v bakalářských pracích bývá, což ve výsledku není na škodu a vypovídá o autorově schopnosti celistvě uchopit téma svého výzkumu.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Jak jsem výše naznačil, práce nemá teoretickou část v pravém smyslu slova. Její funkci do určité míry plní kapitoly 2, 3 a 6. Autor prokázal vhléd do problematiky na úrovni dostatečné k tomu, aby zformuloval relevantní a přínosné výzkumné otázky, které umožňují nabytí netriviálních a zajímavých poznatků. Samostatností a originalitou zpracování je práce charakteristická.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

Empirická část – prezentace výsledků analýzy a interpretace 14 kvalitativních rozhovorů – tvoří většinu textu posuzované BP (kap. 6–12, str. 26–51). Jak jsem uvedl výše, metody lze s ohledem na vytčené výzkumné otázky a záměry práce považovat za adekvátní a jejich aplikaci za vhodnou. Výsledky analýzy autor prezentuje podrobně a systematicky, s řadou konkrétních ilustrací (citací z rozhovorů). Je zřejmé, že celou práci opakovaně a důkladně promýšlel; na řadě míst se věnuje i možným limitům, omezením a nedostatkům vlastní výzkumné metodologie.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Diskuse plní svůj účel, autor reflektuje dosažené empirické poznatky v kontextu úvodem stanovených výzkumných otázek. Předkládá jasné závěry týkající se vlivu hraní počítačových her na identitu a možného vlivu odlišností mezi hráčkami a hráči, s nimiž vedl rozhovory. Zabývá se též limity a omezeními svého přístupu i možnými náměty pro další výzkum. Jednoznačně formuluje i přínos práce k dosavadnímu poznání. Jen okrajově je však zohledněn příspěvek realizovaného výzkumu k teoretickému poznání identity jako sociologického tématu.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Kritéria odborného textu jsou v předložené práci naplněna. Práce s literaturou je korektní. Seznam literatury je sestaven v souladu s požadavky kladenými na bakalářské práce.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autor prokázal schopnost orientovat se v literatuře, využívat databází odborných textů a čerpat ze zdrojů v českém i anglickém jazyce. Přehled existující literatury by však mohl být více vyčerpávající a dosavadní stav poznání popsán podrobněji; u některých tvrzení chybí odkazy na literaturu (např. na str. 11 se píše o „zajímavých“ výzkumech, ale není na ně odkázáno).

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Grafická úprava textu i jeho formální atributy jsou v pořádku. Stylisticky je na mnoha místech patrná – a celkovému dojmu škodí – tendence autora upřednostňovat neformální jazykové prostředky na úkor prostředků vědeckého diskurzu. Čtenářský dojem zhoršují občasné gramatické chyby, např. už na str. 7 („vědecký diskurz ... a ... pokládání vědeckých otázek jako by zamrzli...“) a dále „[práce] jako by opomíjeli hráčovu jedinečnou osobnost a identitu“ (s. 10).

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Předložená bakalářská práce je originálně pojatá a nestandardní. Jelikož se v teorii, metodě i prezentaci výsledků empirického výzkumu leckdy odchyluje od ustálených způsobů vědecké práce, je obtížné ji hodnotit zcela kladně, má-li účelem bakalářské práce být prokázané osvojení rutiny sociologického „řemesla“. Na druhou stranu autor projevuje (právě skrze odchylky od standardních postupů) značnou kreativitu, samostatné myšlení a badatelský svéráz, který mu na základě výzkumných otázek umožňuje formulovat neotřelé a zajímavé odpovědi. Práci tedy doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením *velmi dobře* a s vědomím, že ke konečnému objektivnímu zhodnocení textu může opravdu dojít až po obhajobě a rozpravě komise.

Otázky a náměty k obhajobě

- (1) Jaké důsledky by mohly ze závěrů BP plynout pro konceptualizaci širšího sociologického pojetí identity (osobní / sociální / kolektivní; vlastní / nevlastní atp.)?
- (2) Pokud jde o srovnání s dalšími typy imerzivních sociálních aktivit (sport, umělecká performance) a interakce s jinými formami technologizovaných kulturních obsahů, v čem spočívá unikátnost videoher jako takových, zvláště s ohledem na identitu jedince?
- (3) Závěrem (sekce 13.2, s. 54) navrhuje možnost sekundární analýzy shromážděných dat. Jaké výzkumné otázky by taková analýza mohla například zodpovědět?

Datum: 7. 6. 2022

Podpis:

Jakub Mlynář